

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-02735/2022-ERU

V Ostravě dne 14. března 2023

Č. j. 02735-15/2022-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle ust. § 23b odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-02735/2022-ERU, zahájeném dne 4. října 2022 z moci úřední podle ust. § 78 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), v návaznosti na ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), s obviněným z přestupku, kterým je

společnost X Energie, s.r.o.,

se sídlem 28. října 767/12, Nové Město, 110 00 Praha, IČO: 248 17 872,

ve věci podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném do 5. ledna 2023 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), rozhodl

t a k t o :

I.

Obviněný z přestupku, společnost X Energie, s.r.o., se sídlem 28. října 767/12, Nové Město, 110 00 Praha, IČO: 248 17 872, (dále jen „účastník řízení“), **se uznává vinným ze spáchání přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele** kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající v rozporu s ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s ust. § 4 odst. 1 věty první téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když spotřebiteli paní [REDAKCE] (dále také „zákazník“ či „spotřebitel“), odběrné místo EAN [REDAKCE] dne 9. října 2021 prostřednictvím e-mailové zprávy zaslal informaci, že s účinností od 10. listopadu 2021, dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku silové elektřiny za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována podle denních cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), případně za podmínek produktové řady UNIVERSAL (cena silové elektřiny stanovena ve výši 3 400 Kč/MWh) a poučil ji o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny a plynu ve smyslu ust. § 11a odst. 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 31. prosince 2021 (dále jen „energetický zákon“), a to i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek č. 1 ke Smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny a plynu č. [REDAKCE] ze dne 26. června 2019, kterým měl sjednání fixní cenu silové elektřiny ve výši 1 295 Kč/MWh (produktová řada Advance Special – DOM 24, CENÍK AUKCE D1809) do 2. listopadu 2022, čímž postupoval v rozporu s požadavky odborné péče a zároveň tímto svým jednáním mohl podstatně narušit ekonomické chování uvedeného zákazníka, kterého vystavil zdánlivé volbě mezi odběrem elektřiny za vyšší cenu nebo ukončením smluvního závazku.

II.

Podle ust. § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele se účastníkovi řízení za spáchání přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele ukládá **pokuta ve výši**

50 000 Kč (slovy: padesát tisíc korun českých),

která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 06723.

III.

Podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu a ust. § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, se účastníku řízení ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky**

1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých).

Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 06723.

O d ů v o d n ě n í

I. Zjištění předcházející správnímu řízení

- [1] Správní řízení bylo zahájeno na základě výsledků šetření Energetického regulačního úřadu (dále také „ERÚ“ či „správní orgán“) obsažených v podnětovém spise sp. zn. 02735/2022-ERU, který byl dne 2. června 2022 předán odboru sankčních řízení a ve kterém je pokračováno.

II. Průběh správního řízení

- [2] Dne 12. října 2021 byl správnímu orgánu doručen podnět, týkající se poskytování sdružených služeb dodávky elektřiny do odběrného místa elektřiny zákazníka. Ve věci bylo Odborem kontroly energetiky a plynárenství ERÚ provedeno šetření, vedené pod sp. zn. 02735/2022-ERU.
- [3] Správní orgán dne 4. října 2022 zaslal účastníkovi řízení Oznámení o zahájení správního řízení, č. j. 02735-13/2022-ERU, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne.
- [4] Dne 1. listopadu 2022 zaslal správní orgán účastníkovi řízení Vyrozumění o možnosti se vyjádřit k podkladům rozhodnutí a doložit aktuální majetkové poměry č. j. 02735-14/2022-ERU, které bylo účastníkovi řízení doručeno dne 3. listopadu 2022. Účastník řízení se ve věci nevyjádřil.
- [5] Správní orgán s ohledem na průběh správního řízení a v souladu s ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které měl k dispozici pro vedení správního řízení a následné vydání tohoto rozhodnutí, jsou úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 výše uvedeného zákona.

III. Popis skutkového stavu

- [6] Účastník řízení byl ode dne 12. dubna 2011 držitelem licence na obchod s elektřinou č. [REDAKCE]. Rozhodnutím ze dne 19. dubna 2022, č. j. [REDAKCE] které nabylo právní moci dne 6. května 2022 byla licence č. [REDAKCE] udělená účastníkovi řízení s předmětem podnikání „obchod s elektřinou“ na jeho žádost zrušena.
- [7] Zákazník uzavřel s účastníkem řízení dne 26. června 2019 Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny a plynu č. [REDAKCE] (dále jen „smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny“). Téhož dne zákazník s účastníkem řízení uzavřeli Dodatek ke smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny, jehož předmětem bylo mj. sjednání individuální neverejné ceny silové elektřiny produkt DOM 24, distribuční sazba D02d, pevná cena za měsíc 60 Kč bez DPH, cena silové elektřiny VT v Kč/1 MWh ve výši 1 295 Kč bez DPH. Doba trvání smlouvy byla sjednána na 24 měsíců od data zahájení dodávek. Z výpisu společnosti OTE, a.s., se sídlem Sokolovská 192/79, 186 00 Praha 8, IČO: 264 63 318 vyplývá, že dodávky do odběrného místa zákazníka byly zahájeny dne 2. listopadu 2020.

- [8] Součástí uzavřené smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny byly Všeobecné obchodní podmínky sdružených služeb dodávky elektřiny (dále jen „VOP“), kde se v části O, bod 1. uvádí, že „*Jsou-li ve Smlouvě a ve VOP ustanovení, která upravují rozdílnou problematiku, mají ujednání ve Smlouvě přednost před ustanoveními VOP. Produktové podmínky jsou součástí Smlouvy a mají přednost před ujednáním VOP.*“.
- [9] V části P. bod 1 VOP je uvedeno, že „*Dodavatel je oprávněn tyto VOP měnit. Dodavatel oznámí změnu VOP zákazníkovi nejpozději 30 kalendářních dnů před navrhovaným dnem účinnosti navrhovaných změn, včetně informace o navrhovaném dni účinnosti, a to tak, že novelizované VOP zveřejní na webových stránkách Dodavatele, popř. prostřednictvím webové kanceláře*“.
- [10] V části P. bod 8 VOP je uvedeno, že „*V případě zvýšení platby za dodávku komodity bude novelizovaný Ceník zveřejněn na webových stránkách dodavatele, popř. prostřednictvím webové kanceláře, nejpozději do 30 kalendářních dnů přede dnem nabytí účinnosti zvýšené platby za dodávku komodity. V případě, že zákazník se zvýšením platby za komoditu nesouhlasí, je oprávněn od smlouvy odstoupit, a to nejpozději 10 dnů před nabytím účinnosti zvýšené neregulované složky Ceny za dodávku komodity.*“.
- [11] Dne 9. října 2021 zaslal účastník řízení zákazníkovi prostřednictvím e-mailové zprávy informaci (viz. Obrázek č. 1), že s účinností od 10. listopadu 2021 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku elektřiny za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu ust. § 11a odst. 5 energetického zákona. Součástí oznámení o změně způsobu stanovení ceny za dodávku elektřiny byl Ceník produktové řady ENERGIE A++ platný od 10. listopadu 2021, ze kterého vyplývá, že cena elektřiny pro všechna pásma spotřeby se skládá z ceny silové elektřiny účtované podle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu a ceny za službu obchodu ve výši 302,50 Kč vč. DPH za 1 MWh.

Obrázek č. 1

Vážený zákazníku,

děkujeme, že nám důvěřujete a využíváte energie od naší společnosti. Velmi si toho vážíme, obzvláště v nynější turbulentní době. S přechodem na bezemisní energetiku zažívá celý energetický trh těžké období. To s sebou přechodně nese i extrémní nárůst cen elektřiny a plynu podpořený neočekávanými událostmi, zejména spekulacemi s emisními povolenkami a omezeními dodávkami zemního plynu v důsledku politických tlaků ve světě. Více informací o aktuálním dění najdete v příloze tohoto e-mailu či na našich webových stránkách.

Abnormální výkyv cen energií zaskočil celý trh, včetně nás. Situace je natolik vážná, že žádný z dodavatelů nemůže nyní realizovat nákup energií za ceny, které bychom si pro Vás představovali. Ani my tak bohužel poprvé v historii nejsme schopni pro Vás nakupovat energie za podmínek, které jsme Vám slibili. Jsme však přesvědčeni, že jde o dočasný stav, který nejlépe řeší náš produkt ENERGIE A++ . Tento osvědčený způsob nákupu úspěšně využívají i firmy, aby se ochránily před fixací ceny v momentě rekordně vysokých cen, jako jsou nyní. Proto jsme ho zpřístupnili i pro domácnosti.

Co to pro Vás znamená?

- Od 10.11.2021 Vám budeme dodávat za podmínek produktové řady ENERGIE A++, díky které budete odebírat energii za velkoobchodní ceny. To Vám zajistí bezpečnou dodávku i v této bezprecedentní situaci. Jakmile tržní ceny poklesnou, promítne se tento pokles okamžitě i ve Vaši ceně. Podrobnou informaci o tomto způsobu zajištění energií najdete v příloze. V příloze tohoto e-mailu rovněž naleznete přehled odběrných míst, kterých se tato změna týká.
- Nový rozpis záloh na další období s veškerými instrukcemi Vám zašleme v průběhu října.
- Zároveň jsme zjednodušili a zpřehlednili Všeobecné obchodní podmínky a Ceník poplatků. Oba dokumenty najdete na našich webových stránkách.

Co když produkt ENERGIE A++ nechcete?

Dokud se situace neuklidní a tržní ceny si zase nenajdou svou reálnou výši, zodpovědně Vám nemůžeme nabídnout atraktivní cenikovou cenu. Pokud i přesto budete cenikovou cenu chtít, umíme Vám aktuálně zajistit dodávku silové elektřiny za cenu 3 400 Kč za MWh (bez DPH). Rozhodnete-li se pro tuto variantu, v příloze dopisu najdete Dodatek k Vaší smlouvě. Prosíme o jeho vytištění, podepsání a zaslání jedné kopie zpět na naši korespondenční adresu.

- [12] Dne 18. ledna 2022 vyhotovil účastník řízení konečné vyúčtování elektřiny č. [REDACTED] za období 10. srpna 2021 do 13. října 2021 (k tomuto datu ukončil účastník řízení dodávku elektřiny do odběrného místa zákazníka). V rámci zúčtovacího období byl uveden produkt EL/D/AUKCE D1809/ALL/DOM STANDARD 24/D02d.
- [13] Účastník řízení ve svém vyjádření ze dne 17. února 2022 mj. uvedl, že oznámením ze dne 9. října 2021 chtěl zákazníka informovat o aktuální situaci na energetickém trhu s návrhem změny produktové řady, ke které nakonec v důsledku absence akceptace takového návrhu zákazníkem nedošlo.

IV. Právní hodnocení

IV. I. Použitá právní úprava

- [14] Podle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.
- [15] Podle ust. § 2 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Podle ust. § 2 odst. 6 téhož zákona pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.
- [16] Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníka řízení za vytykaná jednání a uložení správního trestu jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky a zákon o ochraně spotřebitele. Zákon o odpovědnosti za přestupky byl naposledy novelizován s účinností od 1. února 2022. Zákon o ochraně spotřebitele byl naposledy novelizován s účinností od 6. ledna 2023.
- [17] S ohledem na ust. § 2 odst. 1 a 6 zákona o odpovědnosti za přestupky proto správní orgán porovnal ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky a zákona o ochraně spotřebitele a jejich novelizovaných znění a dospěl k závěru, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Správní orgán proto neshledal důvod k použití zákonů pozdějších a postupoval při posuzování odpovědnosti účastníka řízení za vytykané jednání i při ukládání sankce podle právní úpravy účinné v době, kdy bylo spácháno.

IV. II. Obecný právní rámec

- [18] Přestupku ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se dopustí výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel tím, že poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik.
- [19] Podle ust. § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele je obchodní praktika nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě.
- [20] Podle ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele se užívání nekalých obchodních praktik před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí zakazuje.
- [21] Z výkladu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele vyplývá, že trestat lze pouze podnikatele, který se dopustil jednání (tj. užití nekalé obchodní praktiky), mezi nímž a způsobeným následkem je příčinná souvislost, tj. podnikatele, který přímo při své činnosti nekalou obchodní praktiku užije a který svým postavením vůči spotřebiteli spadá do zákonem vymezeného taxativního výčtu (tj. výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel).

- [22] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele se prodávajícím rozumí podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby.
- [23] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se spotřebitelem rozumí fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.
- [24] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2014, č. j. 7 As 110/2014 - 52, či rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. listopadu 2015, č. j. 7 As 141/2015 - 38 (oba rozsudky se týkaly posouzení agresivní obchodní praktiky), musí vnitrostátní orgán při zjišťování, zda je obchodní praktika zakázaná dle zákona o ochraně spotřebitele, resp. směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“), postupovat následujícím způsobem. Nejprve je nutno vyhodnotit, zda uvedená obchodní praktika nese znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, přičemž pro uvedené posouzení není nutné zohlednit otázku, zda předmětná praktika může narušit rozhodnutí průměrného spotřebitele o obchodní transakci. Pokud vnitrostátní orgán dospěje k závěru, že dotčené jednání nesplňuje kritéria žádná ze zakázaných praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, tak posuzuje, zda je obchodní praktika zakázána podle ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele, tj. zda se jedná o agresivní obchodní praktiku. Teprve poté, co vnitrostátní orgán dospěje k závěru, že se nejedná o agresivní praktiku, může posuzovat, zda předmětná obchodní praktika naplňuje znaky nekalé obchodní praktiky podle ust. § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele.
- [25] Závěry výše uvedené judikatury lze tedy obecně shrnout tak, že při určení, zda obchodní praktika představuje nekalou obchodní praktiku, je nejprve nutno stanovit, zda dotčená obchodní praktika naplňuje znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v příloze č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, resp. v příloze I směrnice o nekalých obchodních praktikách (v tzv. „černé listině“). Pokud je taková praktika v příloze nalezena, není třeba ověřovat, zda jsou splněny obecné podmínky nekalých obchodních praktik vyjádřené v člancích 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách a v ust. § 5, ust. § 5a a ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele. Pokud posuzované jednání v tzv. černé listině obsaženo není, přistupuje se ke zkoumání, zda jsou naplněny podmínky tzv. malých generálních klauzulí (neboli tzv. „šedé listiny“), tj. obecné podmínky nekalých obchodních praktik vyjádřené v člancích 6 až 9 směrnice o nekalých obchodních praktikách a v ust. § 5, ust. § 5a a ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele. Pokud se nejedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku, přistoupí se k vyhodnocení otázky, zda daná obchodní praktika naplňuje pojmové znaky generální klauzule nekalých obchodních praktik dle ust. § 4 zákona o ochraně spotřebitele či dle článku 5 odst. 2 směrnice o nekalých obchodních praktikách.

IV. III. Právní posouzení skutku

- [26] V průběhu správního řízení bylo zjištěno a prokázáno, že účastník řízení je právnickou osobou a v době spáchání vytykaného jednání byl držitelem licence na obchod s elektřinou, přičemž povaha jeho činnosti (podnikání) spočívala v prodeji elektřiny, resp. v poskytování sdružených služeb dodávky elektřiny, kdy subjekt nejen že dodával zákazníkovi elektřinu, ale také mu zajišťoval na vlastní jméno a na vlastní účet dopravu elektřiny a související služby. Z uvedeného tedy vyplývá, že účastník řízení vůči zákazníkovi vystupoval jako prodávající ve smyslu ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele.
- [27] V rámci správního řízení bylo zjištěno, že zákazník je nepodnikající fyzická osoba, která nejednala v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Správní orgán tak usuzuje ze skutečnosti, že ve smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny není u zákazníka uvedeno IČO, ale jeho datum narození. Zákazník tak naplňuje definici spotřebitele podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

- [28] V rámci vedeného správního řízení bylo dále zjištěno a prokázáno, že účastník řízení dne 9. října 2021 zaslal zákazníkovi informaci, že s účinností od 11. listopadu 2021 dojde ke změně způsobu stanovení ceny za dodávku silové elektřiny za podmínek produktové řady ENERGIE A++ (cena silové elektřiny pro všechna pásma spotřeby bude účtována podle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu).
- [29] Správní orgán se zabýval otázkou způsobu sjednání výše ceny za sdružené služby dodávky elektřiny se zákazníkem, přičemž dospěl k závěru, že cena byla sjednána jako cena fixní. Správní orgán vycházel z Dodatku uzavřeného mezi zákazníkem a účastníkem řízení dne 26. června 2019, z něhož zcela zřejmě vyplývá, že cena byla stanovena individuálně, určitě, s jasně stanovenou dobou trvání smluvního závazku, pro distribuční sazbu zákazníka D02d s produktovou řadou DOM 24. Správní orgán má za to, že z takto uzavřeného Dodatku průměrný spotřebitel (zákazník) dokáže odvodit, že pevně stanovené době odpovídá pevně stanovená cena.
- [30] V části P. bod 8 VOP je uvedeno, že „*V případě zvýšení platby za dodávku komodity bude novelizovaný Ceník zveřejněn na webových stránkách dodavatele, popř. prostřednictvím webové kanceláře, nejpozději do 30 kalendářních dnů přede dnem nabytí účinnosti zvýšené platby za dodávku komodity. V případě, že zákazník se zvýšením platby za komoditu nesouhlasí, je oprávněn od smlouvy odstoupit, a to nejpozději 10 dnů před nabytím účinnosti zvýšené neregulované složky Ceny za dodávku komodity.*“.
- [31] V bodě 8 dodatku ke smlouvě o sdružených službách elektřiny je uvedeno, že „*Ostatní podmínky dodávky se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami platnými a účinnými od 25. května 2018 (dále jen VOP), není-li v Dodatku uvedeno jinak, které jsou Přílohou tohoto Dodatku. Zákazník VOP prostudoval a souhlasí s nimi. Tyto VOP se vztahují na všechna odběrná místa uvedená ve Smlouvě.*“.
- [32] V části O. bod 1 VOP je uvedeno, že „*Jsou-li ve Smlouvě a ve VOP ustanovení, která upravují rozdílnou problematiku, mají ujednání ve Smlouvě přednost před ustanoveními VOP. Produktové podmínky jsou součástí Smlouvy a mají přednost před ujednáním VOP.*“.
- [33] Účastník řízení zákazníkovi i přes to, že měl sjednanu fixní cenu za dodávku elektřiny, zaslal oznámení týkající se změny způsobu stanovení ceny, kdy cena za dodávku elektřiny bude účtována v závislosti na pohybu cen na aktuálním trhu se silovou elektřinou, tj. podle cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu. Účastník řízení tak nedodržel smluvní závazek, ponechání pevně stanovené ceny za dodávku elektřiny do sjednané doby v rámci sjednaného produktu, ke kterému se v Dodatku ke smlouvě o sdružených dodávkách elektřiny zavázal.
- [34] K otázce jednostranné změny ceny, respektive produktové řady, správní orgán obecně uvádí, že z ust. § 1752 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), vyplývá možnost ujednat si jednostrannou změnu závazku, ale tato změna je možná pouze v přiměřeném rozsahu (tj. ujednání nemůže dát jedné straně právo měnit obsah podmínek zcela libovolně, rozsah změny musí být přiměřený). V rámci smluv uzavíraných se spotřebitelem musí být jasně a srozumitelným způsobem formulovány mj. důvody pro změnu závazku, aby nedocházelo k rozporu s ust. § 1814 písm. g) občanského zákoníku, tedy aby nebylo podnikateli dovoleno měnit práva či povinnosti stran ze své vůle.
- [35] Z komentáře k ustanovení ust. § 1752 občanského zákoníku vyplývá, „*Nepřihlíží se ani ke změnám vyvolaným změnou navrhovatelových osobních nebo majetkových poměrů (v případě vedeného správního řízení účastníka řízení). Pouhá skutečnost, že se zhoršily hospodářské výsledky navrhovatele (došlo k poklesu zisku, růstu nákladů), není důvodem pro změnu. Postup podle § 1752, není-li to sjednáno, by neměl být používán k řešení špatných ekonomických rozhodnutí (např. smluvní neošetření rizik z budoucích změn na trhu), kdy se smlouva následně pro jednu stranu ukáže ekonomicky nevýhodná.*“ Skutečnost, že energetický trh se potýká s těžkým obdobím, extrémním nárůstem cen aj. jak uvádí účastník řízení v rámci oznámení o změně produktu, nezakládá samo o sobě možnost dodavatele k jednostranné změně smluvních podmínek.

- [36] Správní orgán dále odkazuje na ust. § 1751 občanského zákoníku, které zakotvuje, že odchylná ujednání ve smlouvě, respektive v dodatku ke smlouvě, mají před zněním obchodních podmínek přednost. Za obchodní podmínky je třeba považovat nepřímá ujednání, tj. takové části smluvního obsahu, které nejsou sjednány přímo ve smlouvě, ale na které smlouva odkazuje. Z uvedeného ustanovení občanského zákoníku je tedy zřejmé, že znění obchodních podmínek nemůže změnit taková ustanovení smlouvy, která jsou s obchodními podmínkami v rozporu. Obchodní podmínky racionalizují smluvní vztah jen v případě, že jsou samy jasné a nejsou rozporné.
- [37] Účastník řízení uzavřel se zákazníkem dodatek ke smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny, v rámci něhož byla sjednána individuálně určitá – fixní cena za dodávky silové elektřiny. Takto sjednané přímé ujednání ve smlouvě (dodatku) má přednost před nepřímým ujednáním ve VOP.
- [38] Správní orgán dále poukazuje na ust. § 1813 občanského zákoníku, jež obsahuje generální klauzuli, která obecně vymezuje nepřiměřená ujednání v neprospěch spotřebitele a zakazuje tak „*ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o předmětu plnění nebo ceně, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.*“ Uvedené ust. občanského zákoníku vztahuje nerovnováhu práv nebo povinností smluvních stran na požadavek přiměřenosti, který je nutné zkoumat vždy s ohledem na všechny okolnosti případu. Komentář k předmětnému ustanovení dále uvádí, že „*Ujednání není individuálně sjednáno, jestliže smluvní strana neměla reálnou možnost ovlivnit jeho obsah, zejména jestliže je připraveno jednou stranou předem, a to nezávisle na tom, zda tvoří součást obchodních podmínek nebo formuláře. Pouhá nabídka předem stanovených možností, např. nabídka tarifů, variant, neznamená, že smlouva byla uzavřena individuálně.*“ Přezkum se však vztahuje i na ujednání sjednaná individuálně (srov. NS Cjpn 200/2011). I v případě takového ujednání může podnikatel zneužít svého silnějšího postavení, např. při využití agresivních nebo klamavých obchodních praktik či nejasných ujednání, a spotřebitel může uzavřít smlouvu, kterou by bez takového zneužití neuzavřel.
- [39] Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie je třeba při posouzení nepřiměřenosti smluvních ujednání vzít v úvahu zejména povahu zboží a služeb, okolnosti uzavírání smlouvy, jakož i další ujednání posuzované smlouvy nebo jiné smlouvy, ze kterých předmětná smlouva vychází. Posouzení nepřiměřenosti smluvních ujednání nelze činit izolovaně, nýbrž je nutné nepřiměřenost takového ujednání zkoumat právě ve spojitosti s dalšími ujednáními smluvních stran [rozsudek ESD ve věci C 472/11 ze dne 21. února 2013 (Banif Plus Bank Zrt. vs. Csabovi Csipaiovi, Viktorii Csipai)]. Pokud prodávající zboží nebo poskytovatel služby v klauzuli uvedené v obecných podmínkách spotřebitelských smluv stanoví jednostrannou změnu nákladů souvisejících se službou, která má být poskytnuta, aniž výslovně popíše způsob změny ceny nebo ve smlouvě upřesní pádné důvody této změny, lze takové ujednání posoudit jako nepřiměřené [rozsudek ESD ve věci C 472/10 ze dne 26. dubna 2012 (Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság vs. Invitel Távközlési Zrt.)].
- [40] Správní orgán uvádí, že obsahem VOP byla sice možnost účastníka ke změně plateb za komoditu, avšak tato nebyla jasně a srozumitelně odůvodněna z jakých důvodů, tedy zákazník se sjednanou fixní cenou silové elektřiny nemohl ani částečně předpokládat, že by se případná možnost změny ceny, resp. produktové řady, mohla dotknout také jeho. Dále z uzavřeného dodatku zcela jasně vyplývá, že se jedná o cenu fixní s pevně stanoveným produktem.
- [41] Správní orgán se s tvrzením účastník řízení, že označil předmětné oznámení za „návrh“ na změnu produktové řady s možností volby na straně zákazníka, tedy ne výslovně oznámení o provedení změny na základě jednostranného úkonu neztotožňuje, neboť ze znění samotného oznámení, jež je přiloženo pod Obrázkem č. 1 tohoto rozhodnutí, žádný návrh, co do možnosti ponechání původního produktu, nevyplývá.
- [42] Správní orgán podle závěrů rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2014, č. j. 7 As 110/2014 - 52, a ze dne 6. listopadu 2015, č. j. 7 As 141/2015 - 38, přistoupil ke zjišťování, zda je popsána obchodní praktika účastníka řízení zakázaná podle zákona o ochraně spotřebitele,

resp. směrnice o nekalých obchodních praktikách. Nejprve vyhodnocoval, zda uvedená obchodní praktika nese znaky některé z nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele.

- [43] Správní orgán po prostudování nekalých obchodních praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele dospěl k závěru, že posuzovaná obchodní praktika nesplňuje kritéria žádné ze zakázaných praktik uvedených v přílohách č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele, a proto přistoupil k posuzování, zda je obchodní praktika zakázána podle ust. § 5, ust. § 5a nebo ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele, tj. zda se jedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku, přičemž i v tomto případě dospěl k závěru, že se o takové obchodní praktiky nejedná, což odůvodňuje následovně.
- [44] Obchodní praktika podle ust. § 5 zákona o ochraně spotřebitele je považována za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. Za klamavou se považuje také obchodní praktika obsahující pravdivou informaci, jestliže vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil, pokud jakýmkoli způsobem uvádí nebo je schopna uvést spotřebitele v omyl, kdy je v zákoně přímo stanoveno, čeho se takový omyl musí týkat. Klamavého opomenutí se může prodávající vůči spotřebiteli dopustit, pokud opomene uvést podstatné informace, které spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě, což způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně této koupě, které by jinak neučinil, nebo pokud prodávající podstatné informace zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.
- [45] Co se týká posouzení, zda projednávaná obchodní praktika nenese znaky klamavého konání nebo klamavého opomenutí, správní orgán uvádí, že projednávaná obchodní praktika nenaplnuje kritéria klamavého konání, jelikož oznámení o změně způsobu stanovení ceny za dodávku elektřiny, které účastník řízení zákazníkovi zaslal, neobsahovalo věcně nesprávnou informaci. Účastník řízení v předmětném oznámení jen objektivně shrnuje vývoj trhu s energiemi a následně konstatuje nový způsob stanovení ceny a odhadované navýšení cen energií pro následujících několik měsíců. Správní orgán má dále za to, že oznámení o změně způsobu stanovení ceny ani neuvádí spotřebitele v omyl ohledně ceny, jelikož oznámení obsahuje odhadované navýšení ceny, tudíž spotřebitel byl srozuměn s tím, že nový produkt bude pro něj nevýhodnější než původně sjednaný závazek.
- [46] V daném případě se nejedná ani o klamavé opomenutí, neboť nekalost oznámení o změně způsobu stanovení ceny nespočívá v tom, že by účastník řízení podstatné informace, které průměrný spotřebitel potřebuje vědět, aby mohl učinit informované ekonomické rozhodnutí, opomenul uvést, zatajil nebo je poskytl nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem. Obsah oznámení je sám o sobě srozumitelný, a i průměrný spotřebitel z obsahu tohoto oznámení je schopen porozumět tomu, co se s cenou dané komodity stane.
- [47] Správní orgán rovněž posuzoval, zda uvedená obchodní praktika nenaplnuje skutkovou podstatu agresivní obchodní praktiky podle ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele. Obchodní praktika podle ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele je agresivní a nekalá je-li činěna na základě použití obtěžování, donucování včetně použití fyzické síly či nepatřičného ovlivňování, což výrazně zhorší nebo může zhoršit svobodu volby nebo chování průměrného spotřebitele ve vztahu k výrobku nebo službě, a to celé způsobí nebo může způsobit, že spotřebitel učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil. V daném případě se o agresivní obchodní praktiku nejedná, jelikož posuzovaná praktika nenaplnuje znaky jednání uvedeného v ust. § 5b zákona o ochraně spotřebitele.
- [48] Správní orgán proto přistoupil k posouzení, zda popsaná obchodní praktika naplňuje pojmové znaky generální klauzule nekalých obchodních praktik podle ust. § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele.
- [49] Podle ust. § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele je obchodní praktika nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování

spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejímu působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě.

- [50] Aby byla obchodní praktika nekalá ve smyslu ust. § 4 zákona o ochraně spotřebitele, musí dojít k jednání podnikatele vůči spotřebiteli, přičemž se dle výkladu Soudního dvora Evropské unie při posouzení spotřebitele používá kritérium průměrného spotřebitele. Průměrným spotřebitelem podle ust. bodu 18 a 19 směrnice o nekalých obchodních praktikách je spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory. Tuto definici vymezil Soudní dvůr Evropské unie a jedná se o tzv. normativní model průměrného spotřebitele.
- [51] V první řadě je nutno uvést, že nastavení hlediska průměrného spotřebitele a jeho posouzení v daném případě je otázkou prioritně právní, nikoliv skutkové, což ostatně plyne i z ust. bodu 18 směrnice o nekalých obchodních praktikách, kde je stanoveno, že pojem průměrného spotřebitele není statistický a že pro stanovení typické reakce průměrného spotřebitele v daném případě budou muset vnitrostátní soudy a orgány vycházet z vlastního úsudku, s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora Evropské unie.
- [52] Průměrný spotřebitel představuje abstraktní model nejvhodnějšího zástupce množiny nehomogenních prvků, kdy je třeba sledovat, zda může být určitým jednáním oklamán. V jednotlivém případě hrají důležitou roli konkrétní sledované vlastnosti skupiny spotřebitelů, jež jsou přenášeny na průměrného spotřebitele. Důležitou roli hrají vlastnosti relevantní skupiny spotřebitelů. Prvotně je tedy třeba vymezit relevantní skupinu spotřebitelů, kdy kritériem pro její určení bude zejména nabízený nebo poskytovaný produkt nebo služba (v daném případě sdružené služby dodávky elektřiny). Při modelování průměrného spotřebitele relevantní skupiny je nezbytné zohlednit jednotlivé vlastnosti spotřebitelů a v přiměřené míře je do daného modelu promítnout. Průměrný spotřebitel je tedy ideální model, myšlenkový produkt, jemuž ve skutečnosti nemusí odpovídat žádný jedinec ze sledované skupiny.
- [53] Vnímání průměrného spotřebitele v judikatuře Soudního dvora Evropské unie je uvedeno výše (viz tzv. normativní model průměrného spotřebitele), kdy se jedná o spotřebitele, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory [viz například rozsudek ESD ve věci C 210/96 ze dne 16. července 1998 (Gut Springenheide GmbH a Rudolf Tusky vs. Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt - Amt für Lebensmittelüberwachung), dle kterého je průměrný spotřebitel vykreslen jako přiměřeně dobře informovaný, opatrný a obezřetný, či rozsudek ESD ve věci C 358/01 ze dne 6. listopadu 2003 (Komise vs. Španělsko), dle kterého je průměrný spotřebitel v dostatečné míře informovaný, ale také opatrný a schopný řadu informací si opatřit a zpracovat sám].
- [54] Podle judikatury českých soudů (viz například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006) je průměrným spotřebitelem spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory (jak je vykládáno Evropským soudním dvorem). Také bylo judikováno, viz například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. října 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007, že míra pozornosti průměrného spotřebitele má být posuzována přísněji než dříve (již nepostačuje pouze povrchní či zběžná pozornost, ale „rozumná míra pozornosti a opatrnosti“ - viz ust. bodu 18 směrnice o nekalých obchodních praktikách). Na druhou stranu je podle názoru správního orgánu nutné vzít s ohledem na současný vývoj trhu s energiemi v potaz skutečnost, že spotřebitelé jsou aktuálně, ale i již v posuzovaném období (období, kdy došlo k vytykanému jednání účastníka řízení) informováni o nejisté situaci na trhu s energiemi a o zvyšování cen energií prakticky denně, což může vést spotřebitele k pocitu nejistoty ohledně dodávek energií a naopak tedy míru jeho pozornosti a opatrnosti narušovat nepřehledným množstvím mnohdy těžko vyhodnotitelných informací.
- [55] V daném případě je nutné tedy posoudit hledisko průměrného spotřebitele zejména s ohledem na výše uvedené judikované závěry soudů. Stupeň pozornosti průměrně informovaného a rozumného spotřebitele by se měl odvíjet od důležitosti nabízeného produktu či služby. Energie (v tomto případě elektřina) a její kontinuální dodávka jsou pro spotřebitele zcela jistě důležité, neboť se jedná o produkt

každodenní spotřeby a také potřeby, a proto by měl být spotřebitel v dané oblasti informovaný a v rozumné míře také pozorný a opatrný.

- [56] Lze obecně shrnout, že průměrný spotřebitel je v daném případě spotřebitel, který elektřinu (resp. sdružené služby dodávky elektřiny) využívá ke svým každodenním potřebám, a z toho důvodu je pro něj důležitá kontinuální dodávka této komodity. Ač je trh s energiemi pro běžného spotřebitele (tedy i pro průměrného spotřebitele) komplikovaný a nepřehledný, orientuje se v něm alespoň na základní úrovni, a to i díky médiím, jimiž je upozorňován na nekalé obchodní praktiky některých obchodníků s elektřinou.
- [57] Správní orgán má za to, že ujednání ve smlouvě (Dodatku) popsaná výše, ze kterých je dovozena fixace ceny chápe tzv. průměrný spotřebitel jako záruku neměnnosti ceny. Tím pádem tzv. průměrný spotřebitel nemůže očekávat možnost změny na základě skutečností uvedených v rámci oznámení o změně produktu.
- [58] Správní orgán má dále za to, že uvedené jednání účastníka řízení, tj. oznámení o změně produktu, je rovněž v rozporu s požadavky odborné péče, kdy touto se podle ust. § 2 odst. 1 písm. p) zákona o ochraně spotřebitele rozumí úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti. Uzavře-li účastník řízení s odběratelem v postavení spotřebitele smlouvu (dodatek ke smlouvě), v rámci které se zaváže k určitému plnění, měl by dbát na to, aby také v souladu se smlouvou (dodatkem) postupoval. V daném případě měl účastník řízení dodržet sjednanou garantovanou cenu za dodávku elektřiny, ke které se v Dodatku zavázal.
- [59] K samotné nekalosti obchodní praktiky postačí pouhá způsobilost podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, přičemž je již nerozhodné, zda bylo chování spotřebitele skutečně ovlivněno. Není tak důležitý výsledek, ale podstata samotné praktiky a její vliv na spotřebitele. Skutečnost, že k samotné změně produktové řady a tedy i ceny silové elektřiny v závěru nedošlo a zákazníkovi byla vyúčtována cena silové elektřiny v souladu s původním produktem, tedy fixně stanovenou cenou, nemá vliv na posouzení předmětného jednání, oznámení o změně produktu, jako nekalé obchodní praktiky.
- [60] Účastník řízení v návaznosti na zvyšování cen energií oznámil zákazníkovi, že již není schopen garantovat cenu za dodávku elektřiny na stávající úrovni, a proto mu od 10. listopadu 2021 bude dodávat elektřinu za cenu vázanou na vývoj ceny komodity na velkoobchodním trhu, a v případě, že na takovou změnu nepřistoupí má možnost využít svého práva na odstoupení od smlouvy uzavřené s účastníkem řízení, případně odebrat silovou elektřinu za podmínek produktové řady UNIVERSAL s ceníkovou cenou silové elektřiny ve výši 3 400 Kč za MWh (bez DPH). Jednalo se tedy o sdělení podstatných informací, které byly způsobilé ovlivnit chování zákazníka ve vztahu k setrvání ve smluvním vztahu zajišťujícím dodávku energií a zároveň toto chování podstatně narušit, když zákazník v okamžiku obdržení informace o změně způsobu stanovení ceny za dodávku elektřiny nemohl vědět, která z účastníkem řízení uvedených možností bude pro něj výhodná, tedy zda má přistoupit na změnu ceny, kterou ani nemůžou předvídat, jelikož se odvíjí od velkoobchodních cen obchodovaných na burze (v případě možnosti změny produktové řady UNIVERSAL je zřejmá nevýhodnost nabídky ve vztahu k fixně stanovené ceny), nebo má od smlouvy odstoupit a najít si nového dodavatele energií. Správní orgán má za to, že vytýkané jednání účastníka řízení bylo způsobilé ovlivnit chování spotřebitele ve vztahu k dané službě a zároveň toto chování podstatně narušit, a to tak, že daného spotřebitele vystavil zdánlivé volbě, zda bude odebrat elektřinu za vyšší cenu, nebo přistoupí k tomu, že smluvní závazek s účastníkem řízení ukončí.
- [61] Průměrný spotřebitel podle směrnice o nekalých obchodních podmínkách není každopádně někým, kdo potřebuje jen malou ochranu, jelikož je vždy schopen získat dostupné informace a jednat na základě těchto informací prozíravě. Průměrný spotřebitel, který se setkává se složitými nabídkami obzvláště v energetickém odvětví, není ve skutečnosti schopen vybrat nabídku, která bude pro něj nejlepší. V daném případě lze těžko dovozovat, že si spotřebitel bude schopen sehnat potřebné informace v relativně krátké době, kterou od obdržení oznámení o změně podmínek smluvního vztahu měl.

- [62] Zákazník, který sjednaný produkt (tj. fixní cenu) vnímal jako jistotu neměnné ceny na určitou dobu, tak byl ze dne na den vystaven určité nejistotě ohledně dodávky životně potřebných a důležitých komodit, a to ve smyslu toho, že pokud přistoupí k ukončení smluvního závazku budou muset za nejisté situace na energetickém trhu hledat nového dodavatele energií, čímž bude vystaven nejen zdoluhavému vyřizování přechodu k jinému dodavateli z důvodu nadměrného zájmu zákazníků o přechod k jiným dodavatelům, ale i nejistotě zda jej jím zvolený dodavatel převezme a za jakých podmínek mu bude danou komoditu dodávat. Správní orgán má za to, že pokud by zákazník využil svého práva na odstoupení od smlouvy, bylo by to ve výsledku prospěšné jen pro účastníka řízení, který by se na úkor zákazníka neoprávněně zbavil povinnosti dodržet smluvně ujednaný závazek, který se pro něj stal po vzrůstu velkoobchodních cen nevýhodný.
- [63] Správní orgán tedy uzavírá, že účastník řízení jakožto prodávající užil vůči zákazníkovi nekalou obchodní praktiku ve smyslu ust. § 4 odst. 1 věty první zákona o ochraně spotřebitele, čímž porušil zákaz užití nekalých obchodních praktik stanovený ust. § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele.

IV. IV. Formální a materiální stránka přestupku

- [64] Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, č. j. 8 As 17/2007-135, vyplývá, že pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu (přestupku). Upravují-li zásady soudního trestání situaci, v níž formálně trestný skutek nelze považovat za trestný čin, je-li jeho společenská škodlivost nižší než nepatrná, musí obdobná pravidla platit i pro správní delikty (přestupky). Podstatou přestupků je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty přestupku, pokud zároveň není jednáním společensky škodlivým. Jinými slovy, aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako přestupek, musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka přestupku a jednání musí vykazovat určitou míru společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. Vždy je proto třeba zkoumat, jaký zájem společnosti je porušeným ustanovením chráněn, zda byl posuzovaným jednáním porušen, popř. v jaké intenzitě se tak stalo. V této souvislosti se správní orgán zabýval také otázkou naplnění materiální stránky vytýkaného přestupku.
- [65] Z hlediska materiální stránky přestupku je třeba zejména vycházet ze skutečnosti, že každá skutková podstata přestupku implicitně zakotvuje obecnou míru společenské škodlivosti nežádoucího jednání. V opačném případě by ostatně zákonodárce porušení právních norem nesankcionoval jako přestupek.
- [66] Správní orgán má na základě výše uvedeného za prokázané, že jednáním účastníka řízení byla naplněna formální stránka přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, když účastník řízení jakožto prodávající vůči zákazníkovi porušil zákaz používání nekalých obchodních praktik.
- [67] V daném případě konkrétní společenská škodlivost spočívala v narušení veřejného zájmu na ochraně práv spotřebitele, neboť účastník řízení i přes garantovanou pevnou cenu za dodávku elektřiny zaslal zákazníkovi informaci, že mu bude dodávat silovou elektřinu za cenu obchodovatelnou na velkoobchodních trzích a v případě, že zákazník s nově nastaveným způsobem výpočtu ceny za danou komoditu nebude souhlasit, může podle ust. § 11a odst. 5 energetického zákona od uzavřené smlouvy odstoupit nebo přejít na ceníkovou cenu za silovou elektřinu ve výši 3 400 Kč za MWh (bez DPH), čímž by se účastník řízení z ujednaného smluvního závazku (tj. ponechání doby trvání a sjednané pevné ceny) zcela vyvázal. Účastník řízení tím, že zákazníkovi změnil garantovanou cenu za dodávku elektřiny na cenu, jejíž výše se odvíjí od ceny elektřiny aktuálně obchodované na burze, naprosto změnil postavení zákazníka, který v konečném důsledku nemůže předvídat, jaká cena mu bude za dodávanou komoditu účtována. Kdyby na trhu s energetikou docházelo k takovému protiprávnímu jednání běžně, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení při uplatňování práv zákazníků. Nekalé obchodní praktiky totiž významným způsobem poškozují spotřebitele a mohou vést k vytvoření překážek řádného fungování vnitřního trhu a narušení hospodářské soutěže.

- [68] S ohledem na výše uvedené tak správní orgán uzavírá, že jednání účastníka řízení vůči zákazníkovi dosahuje vyšší míry společenské škodlivosti ve vztahu k porušené povinnosti, než je míra nižší než nepatrná, a proto je nutné konstatovat, že je naplněna také materiální stránka přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

IV. V. Odpovědnost za přestupek

- [69] Správní orgán se v rámci správního řízení dále zabýval otázkou možných liberačních důvodů, tedy důvodů zbavujících účastníka řízení odpovědnosti za spáchání přestupku ve smyslu ust. § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky, tedy zda účastník řízení za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Z podkladů, které měl správní orgán k dispozici, nevyplývá, že by nastala jakákoliv objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci účastníka řízení.
- [70] Nad rámec uvedeného správní orgán konstatuje, že charakteristickým znakem přestupků právnických osob a podnikajících fyzických osob je to, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Je tedy věcí účastníka řízení, aby si při výkonu své činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané zákonem o ochraně spotřebitele a nepoškodil tak zájmy chráněné zákonem.
- [71] Správní orgán tak vzhledem k výše uvedenému nepochybně zjistil a prokázal, že se účastník řízení dopustil spáchání přestupku podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

IV. VI. Návrhy a námítky účastníka řízení a jejich vypořádání

- [72] Účastník řízení v rámci vyjádření ze dne 17. února 2022 uvedl, že oznámením ze dne 9. října 2021 zamýšlel zákazníka informovat a aktuální situaci na energetickém trhu s ohledem na neočekávané zvýšení cen komodit, kdy navrhl zákazníkovi změnu produktové řady, ke které z důvodu absence návrhu zákazníka nedošlo. K tvrzení účastníka řízení správní orgán uvádí, že z oznámení ze dne 9. října 2021 (viz. Obrázek č. 1) skutečně vyplývá, že účastník řízení informuje zákazníka o aktuálním dění na energetické trhu a celkové situaci ohledně zvyšování cen energií, avšak již zde absentuje tvrzený návrh a možnost volby zákazníka, jak účastník řízení tvrdí. Z předmětného oznámení výslovně vyplývá, že od 10. listopadu 2021 bude účastník řízení zákazníkovi dodávat za podmínek produktové řady ENERGIE A++, k čemuž zákazník obdrží během měsíce října nový rozpis záloh. Jediná volba ze strany účastníka řízení, pokud zákazník o předmětný produkt nemá zájem, je možnost jednak odstoupení od smlouvy případně přistoupení na ceníkovou cenu silové elektřiny ve výši 3 400 Kč za MWh (bez DPH), jelikož jak účastník řízení uvádí, není schopen zákazníkovi zajistit jinou cenu. Účastníkem řízení tvrzená možnost nepřijetí nabídky nové produktové řady ENERGIE A++ a ponechání fixní ceny není v oznámení ze dne 9. října 2021 obsažena, a to ani náznakem. Průměrný spotřebitel byl tak účastníkem řízení postaven před jasně volby nové produktové řady, kdy tato možnost nastala automaticky od uvedeného data, odstoupení od smlouvy nebo přijetí ceníkové ceny.

V. Uložení správního trestu

- [73] Podle ust. § 35 zákona o odpovědnosti za přestupky lze za přestupek uložit správní trest ve formě (i) napomenutí, (ii) pokuty, (iii) zákazu činnosti, (iv) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty či (v) zveřejnění rozhodnutí o přestupku.
- [74] Jelikož energetický zákon neumožňuje ve smyslu ust. § 47 odst. 2 a ust. § 50 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložit pachateli správní trest ve formě zákazu činnosti či zveřejnění rozhodnutí o přestupku a ani z povahy provedení vytýkaného skutku účastníka řízení tomuto nelze uložit propadnutí věci nebo náhradní hodnoty ve smyslu ust. § 48 a § 49 zákona o odpovědnosti za přestupky, přichází co do druhu správního trestu ukládaného účastníkovi řízení do úvahy pouze napomenutí či pokuta. Správní orgán má za to, že správní trest ve formě napomenutí není v oblasti

dozoru ERÚ ve vztahu ke spáchanému přestupku přiléhavý, zejména s ohledem na jeho povahu ve smyslu ust. § 37 písm. a) a ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky.

- [75] S ohledem na skutkové okolnosti dospěl správní orgán k závěru, že v daném případě nebyly naplněny ani podmínky, které by umožňovaly případně upuštění od uložení správního trestu.
- [76] Správní orgán s ohledem na výše uvedené vyhodnotil jako zákonné, vhodné a účelné v daném případě uložit správního trest ve formě pokuty.
- [77] Podle ust. § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele lze za přestupek podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) téhož zákona uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč.
- [78] Při stanovení konkrétní výměry pokuty správní orgán přihlédl ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení. Zejména přihlédl ve smyslu ust. § 37 písm. a), c) a g) zákona o odpovědnosti za přestupky k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.
- [79] Správní orgán považuje nekalou obchodní praktiku za velmi závažnou, a to z hlediska ekonomického i časového. Zákazník na základě dodatku uzavřeného s účastníkem řízení zvolil nabídku s fixací ceny na určitou dobu a počítal s určitou jistotou neměnné ceny. Účastník řízení zákazníkovi v době energetické krize výrazně změnil podmínky smluvního vztahu, a to tak, že mu bude dodávat danou komoditu za cenu obchodovatelnou na velkoobchodním trhu, tedy za ceny značně vyšší, než bylo ujednáno, čímž dostal zákazníka do složité situace z pohledu větší finanční zátěže, se kterou rozumně nemohl počítat. Další možností zákazníka bylo odstoupení od uzavřené smlouvy a přechod k jinému dodavateli energií, za cenu zcela jistě vyšší, než byla cena fixovaná v rámci závazku účastníka řízení, případně odběr silové elektřiny za cenu ceníkovou ve výši 3 400 Kč za MWh (bez DPH), která byla skoro trojnásobnou oproti ceně fixní. Ve všech případech má jednání účastníka řízení přímý negativní dopad do majetkové sféry spotřebitele.
- [80] I přes to, že se účastník řízení užil nekalou obchodní praktiku pouze vůči jednomu zákazníkovi, je nutné, aby uložená pokuta za toto jednání překračovala několikanásobně prospěch, který z takového jednání účastník řízení mohl realizovat.
- [81] Pokud se má správní orgán vyjádřit k povaze činnosti účastníka řízení, pak lze konstatovat, že účastník řízení jako subjekt, jehož podnikatelskou činností, v době spáchání vytýkaného jednání, bylo poskytování sdružených služeb dodávky elektřiny, by měl ke svým zákazníkům přistupovat zodpovědně, poctivě a s odbornou péčí. Jestliže však lze v činnosti účastníka řízení vysledovat snahu o oklamání svých zákazníků a obohacení se na jejich úkor, nespátřuje v tom správní orgán povahu řádného a čestného provozování činnosti v energetickém odvětví. I k tomu pak správní orgán přihlédl při stanovování výše uložené pokuty jako k okolnosti tuto pokutu zvyšující.
- [82] V rámci posuzování výše uložené pokuty správní orgán dále přihlédl ke skutečnosti, že pokuta má mít také preventivní účinek, tedy aby se účastník řízení vytýkaného jednání nedopouštěl znova v budoucnu. V této souvislosti správní orgán konstatuje, že účastníkovi řízení byla rozhodnutím ze dne 19. dubna 2022 č. j. [REDACTED] na jeho žádost zrušena licence na obchod s elektřinou č. [REDACTED]. Preventivní funkce ukládané pokuty tak již není na místě, jelikož účastník řízení již není držitelem licence na obchod s elektřinou, tedy nemá již zákazníky, vůči nimž by se mohl opakovaně vytýkaného jednání dopustit. Správní orgán tak s ohledem na zrušení licence účastníka řízení snížil výši ukládané pokuty, právě s odkazem na absenci její preventivní složky. Správní orgán však zároveň uvádí, že absence jedné z funkcí ukládání pokut v rámci správního řízení nemůže mít za následek úplné upuštění od uložení pokuty, jelikož účastník řízení se vytýkaného jednání, nekalé obchodní praktiky, vůči zákazníkovi dopustil a za toto jednání by tedy měl být zcela jistě postižen.

- [83] Ve smyslu ust. § 39 a ust. § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky již správnímu orgánu nejsou v posuzované věci žádné další polehčující či přitěžující okolnosti známy.
- [84] Co se týče osoby pachatele přestupku vycházel správní orgán při stanovení výše pokuty ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. dubna 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133), z níž vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.
- [85] Při stanovení výše uložené pokuty správní orgán rovněž přihlédl k tomu, že účastník řízení byl již v minulosti uznán vinným ze spáchání přestupku ve věcné působnosti ERÚ, a to konkrétně rozhodnutím č. j. [REDAKCE] ze dne 24. března 2020, které nabylo právní moci dne 16. dubna 2020, což z hlediska hodnocení osoby účastníka řízení a jeho sklonům k opakovanému porušování právních předpisů vedlo ke zvýšení ukládané pokuty.
- [86] Správní orgán se také zabýval otázkou majetkových poměrů účastníka řízení. Platí, že správní orgán při zjišťování osobních a majetkových poměrů vychází z údajů předložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Zároveň však platí, že nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn (nikoliv povinen) stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem. Účastník řízení v rámci správního řízení své majetkové poměry nedoložil. Správní orgán tedy vycházel z veřejně dostupných informací v rámci obchodního rejtríku. Z Výkazu zisku a ztráty ke dni 31. prosince 2020 správní orgán zjistil, že účastník řízení dosáhl tržeb za prodej zboží ve výši 1 400 503 000 Kč (v předchozím účetním období 1 399 717 000 Kč) a výsledku hospodaření za účetní období ve výši 143 162 000 Kč (v předchozím účetním období – 101 518 000 Kč), přičemž čistý obrát za účetní období činil 1 427 301 000 Kč (v předchozím účetním období 1 427 940 000 Kč).
- [87] Podle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké přísluší účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře pachatele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele, že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro pachatele odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany.
- [88] Po zvážení všech skutkových okolností případu (tedy i skutečností svědčících ve prospěch i v neprospěch účastníka řízení), jakož i po zvážení všech polehčujících a přitěžujících okolností a majetkových poměrů účastníka řízení, stanovil správní orgán účastníkovi řízení pokutu ve výši, jež je uvedena ve výroku II. tohoto rozhodnutí. Správní orgán k výši uložené pokuty uvádí, že uložená pokuta byla stanovena při samé spodní hranici zákonného rozpětí pokuty a činí méně než 2 % zákonného rozpětí výše pokuty, nelze tedy uvažovat o její nepřiměřenosti. Správní orgán znova podotýká, že výše pokuty byla poměrově snížena s ohledem na absenci její preventivní složky, avšak její uložení účastníkovi řízení je stále na místě, jelikož i přesto, že není již držitelem licence na obchod s elektřinou, vytýkaného jednání se dopustil v době, kdy jím stále byl. Současně správní orgán uvádí, že uložená pokuta není pro účastníka řízení i s ohledem na jeho majetkové poměry likvidační.
- [89] Správní orgán považuje stanovenou výši pokuty za zcela přiměřenou míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného zákonem o ochraně spotřebitele. Nadto správní orgán poznamenává, že pokuta udělená ve výši tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozhodnutí, byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi ERÚ v obdobných nebo shodných případech.

VI. Náklady řízení

- [90] Souběžně je výrokem III. tohoto rozhodnutí ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který byl uznán vinným, resp. který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, činí paušální částka 1 000 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Gabriela Košťálová, v.r.
oprávněná úřední osoba
Oddělení sankčních řízení

Obdrží: Společnost X Energie, s.r.o.